ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീനിവാസരാമാനുജമഹാദേശികൈഃ (മൈസൂര ആണ്ഡവൻ)
സംസ്കൃതഭാഷായാം അനുവാദ്യ അനുഗൃഹീതം
ശ്രീമദ്വേദാന്താചാർയവിരചിതം

॥ പരമപദസോപാണം ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ പരമപദസോപാണം ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

പക്ഷീശേത്യന്തവീരേ ദ്വിജവരസമിതൗ
ഭോഗ്യപീയൂഷവാർധൗ
തൽപീഭൂതേ വദാൻയഃ പ്രമുദിത ഉദിത -
സ്സഹ്യകൻയാന്തരീപേ ।
ഗോപാലസ്സൻ സ്വഗീതം വിവരിതുമിഹ താം
ലക്ഷ്മണാർയാത്മനാ യഃ
തസ്യായം സൗദഗന്ധഃ കില ഫണിതിഷു ന -
സ്സുസ്ഥിരസ്സമ്പ്രവാതി ॥ **1** ॥

പ്രാരബ്ധൈർദുരിതൈർവിലോക്യ മനസാ
ചോരേണ ദുർദാരുണൈഃ
ഗാഢാജ്ഞാനതമിസ്രചക്രവശഗ -
ശ്ശബ്ദാദയോ ഭോഗദാഃ ।
ഇത്യേവാസമപങ്കഗർതപതിതോ
ന സ്യാത്തഥൈഷാ കില
പ്രോക്തോ ദിവ്യപദാധിരോഹണസൃതിഃ
വേദാവതംസോക്തിഭിഃ ॥ **2** ॥

ശാസ്ത്രാർഥാൻസ്ഥൂലസൂക്ഷ്മാൻ വിദുരപി ച കലാ -
സ്ഥാശ്ച സർവാ വിബോദ്ധും
ദക്ഷാ ധർമാധ്വരക്ഷാചരണപടുധിയോ -

ഽപ്യാഗമാന്താർഥദാശ്ച ।
പാപദ്വന്ദ്വൗഘമുക്താ ഭഗവദഭിമതേ -
പ്ലാവിഹീനാ യദി സ്യുഃ
അത്രത്യാസ്മദ്ഭവസ്ഥിത്യഭിഹതിനിപുണ -
സ്യേഹ നാരായണസ്യ ॥ **3.1** ॥

സദൈവ ലക്ഷ്മീസഹിതസ്യ ജാത്യപി (ചാപി ? ?)
ശ്രിയാവിനാനാസ്ഥിതദൈവതസ്യ ।
സർവേശതായാം ദൃഢതാനഭിജ്ഞാഃ
സോപാനമാർഗാച്ച ദൃഢാത് ബഹിഷ്ഠാഃ ॥ **3.2** ॥

ശ്രീവത്സം വൈജയന്തീമപി സഹ രമയാ
വക്ഷസാഽലങ്കരിഷ്ണോഃ
വാചോ യേ വാവമൻയന്ത ഇഹ പുനരവി -
ദ്യാം തദീയാ വ്യഥാശ്ച ।
ഭുക്ത്വാത്രസ്ഥാപയത്തദ്ഭ്രമണമതിചിരാത്
സംസൃതൗ വീക്ഷ്യ ചാഥോ
നിർവിണ്ണാ ലജ്ജമാനാ ഉപനിഷദുദിതോ -
പായ ഏവാശു യാന്തി ॥ **4** ॥

വ്യോമേവസ്ഥായിതാവത്തിമിരതതിഗതാ -
ചിത്പ്രകാരം ചിരേണ
കാലേ ഭൂയോഽപി ചൈകീകൃത ഇവ സതി ക -
ൽപാന്ത ഏവാന്തമേതേ ।
മാംസാസൃക്കായചക്രഭ്രമണനിപതതാം
പുൺയപാപാത്മകർമ -
സ്രോതസ്സമ്പ്ലാവിതാനാം കമപി തടമനാ -
ലോകിതാനാം ച രീതിം ॥ **5.1** ॥

ക്ഷ്വഡസ്ത്വാദ്യോ യഥാ സ്യാൻമധുസഹിത ഇഹാ -
ൽപാർഥ ഏവാത്മഭോഗ്യഃ
ജ്യായാനർഥസ്തഥൈവം ഹ്യവഗതവിഷയാ -
ണാം സ്വതശ്ച പ്രകാരം ।
ഏവം ഹ്യാത്മാനുഭൂതിം സ്വയമഭിവിമൃശൻ
യസ്തു നിർവേദമേയാത്
തസ്യൈവാത്മപ്രയത്നാശ്ശുഭഫലമഹിതാ
നിത്യമേധന്ത ഏവ ॥ **5.2** ॥

ലോകേ ഹ്യത്യുന്നതാനാം സുകൃതവതി ഫലേ -
ഽപ്യാപ്തദുഃ ഖാധികത്വം
താദൃഗ്ഭോഗം സമശ്നൻ നിരവധി മുദിതോ
നീരജാതാസനോഽപി ।
കഷ്ടം ജൻയൈകനിത്യക്രിയമധുമുഖര -
ക്ഷഃ കൃതം പ്രാപ താദൃക്
ജ്ഞാത്വാ ശാസ്ത്രപ്രവീണാഃ പദജുഷ ഋജവോ
നേയുരുഗ്രം ഭവം തു ॥ **6** ॥

മാനാതീതപരിച്ഛദാസ്തമധികാ
വിത്തേശതാദിത്വതഃ
നേമുർദാമധരാ ധരാധിപതയോ
യാൻ സാർവഭൗമാംശ്ച തേ ।
യാതാ നൻവമൃതദ്യുതിഗ്രഹപതീ
യാതൗ ച താരാഗണഃ
നാശം യാത്യഥ ശിഷ്യതേ ച പരമാ -
കാശസ്തു സൂക്ഷ്മഃ പരഃ ॥ **7.1** ॥

വൃഷാ ച വൃഷഭധ്വജോ ദ്വിഗുണിതദ്വയാസ്യശ്ച തേ
ന സന്തി ഹി യദാ തദാ സകലകാരണത്വം ച നഃ।
രമേശിതുരവേക്ഷ്യ തം നരകമേവ നാകം ത്വിതി
പ്രിയം ച പരമം പദം കില ഗവേഷയന്തേ ബുധാഃ ॥ **7.2** ॥

സകൃതാസ്ത്യാജ്യേഷു ധർമേഷ്വവിരത മരതാ
മുക്ത്യുപായേഷ്വൽപക്വേർഥേ
വ്യഗ്രാ യേ ബന്ധവസ്തേ ന ഹി തദിഹ സഹൈ -
കേപ്സുഭിസ്തേഽഥ കിം ച।
കോപാദ്യാധ്യാപനേതുഃ വിവിധതനുപരി -
ഭ്രാന്തിഹർതുർഗുരോർനഃ
കാരുണ്യാത് ഗോപ്രിയസ്യേശിതുരമലപദം
ധാരയാമശ്ശിരസ്സു ॥ **8** ॥

പ്രാപ്താനീവാഗമിഷ്യന്ത്യപിമിതിരഹിതാ -
നീഹ ഭോഗാദിനാ ന
ക്ഷയ്യാണീദൃംശി ദുഃ ഖാൻയുപരി ച ദദതോ
തീവ്രപാപൗഘവഹ്നേഃ।
ഏധീഭൂതം ച കാലം സകലമപി ഗതം
വീക്ഷ്യ ഭൂയോഽപി തദ്വത്
ന സ്യുസ്സംസാരഗർതേ നിഖിലമവസരം
യാപയന്തോ യഥാ ന ॥ **9.1** ॥

ദഗ്ധം ഗർഭഗതാർഭകം കമപി യോ
മുഗ്ധം ശിശും നിർമമേ
ധത്തേ യസ്തുലസീസ്രജം സുരഭിതാം
തസ്യാദ്ഭുതേഹാവതഃ।
വിധ്യുക്തിപ്രവിദശ്ച മുക്തിവിഹതി -

ക്ഷോദീകരിഷ്യത്ത്രയീ -
ചൂഡാവാക്ഷു ഗിരം പ്രപത്തിമഹിതാ -
മേകാം ഹിത്യേധീയതേ ॥ **9.2** ॥

ഗർഭാവിർഭൂതദുഃ ഖാദ്യപസൃതിനിരതാ
മുക്തിസക്തഃ പ്രവൃത്താഃ
അച്ഛേദ്യേ ഭക്തിയോഗേ തദനു ച ചിരസാ -
ധ്യേക്ഷമാസ്ഥം വിഹായ ।
ശ്രീമന്നാരായണസ്യൈവ ഹി ചരണയുഗം
യേ ശരൺയം പ്രപന്നാഃ
സ പ്രീതസ്സർവദായീ സ്വയമിതി കരുണാം
സമ്പ്രതീക്ഷ്യാസതേത്രി ॥ **10** ॥

പ്രാരബ്ധേ പാപസംഘേ ഫലമുഖദുരിതം
ചാന്തരാൻയദ്യദംഹഃ
പ്രാരബ്ധാത് പൂർവപാപാത് പ്രഥമമഖിലമ -
പ്യുജ്ജിഹായാഥ തത്ര ।
പ്രാരബ്ധാംശേപി കിഞ്ചിത് വിഹിതഭരനരാ -
ർതിപ്രകാരം വിമൃശ്യ -
തത്സാമ്യാത്മാനുകമ്പാത ഇഹ ദഹനയു -
ക്തൂലവത് സമ്പ്രദഗ്ധ്യ ॥ **11.1** ॥

ത്യക്ത്വൈവം ചോത്തരാഘേ മതികൃതമഥ വി -
ശ്ലിഷ്ടമജ്ഞാനപൂർവം
കർതും സങ്കൽപ്യ ചാംശം മതികൃതമിതരം
ചാനുതാപാദിനാത്രി ।
ക്രോഡീകൃത്യാഭിഗോപ്ലുസ്സ്വരുണിതകമലാ -
ക്ഷസ്യ സങ്കൽപരീതിം

യേ വാ സമ്യങ് ന ജാനന്ത്യഥ ച പശവ ഏ -
വാഷ്ട ച ദ്വൗ ച തേ ഹി ॥ **11.2** ॥

കോശാവാസ്യസിവച്ച മാംസമയകാ -
യാന്തർവസദ്യോഗിനഃ
കർതും പൂർണനിരന്തസദ്ഗുണപര -
ബ്രഹ്മാനുഭൂത്യാത്മനഃ ।
സൗരഭ്യാമൃതകാന്തിപൂർണതുലസീ -
മാലോഽഖിലാധീശ്വരഃ
കാരേവാത്തവപുർവിനാശ്യ കുരുതേ
രീതിം സുമാർഗാൻവിതാം ॥ **12** ॥

അക്ഷാൺയാദൗ ദ്വിപഞ്ച സ്വമനസി കലയൻ
പ്രാണവായൗ തതസ്ഥാ -
ൻയേകീകുർവംശ്ച ജീവേ സുഗുണവതി തത -
സ്സൂക്ഷ്മഭൂതൈസ്സഹാഥോ ।
സർവാൺയേതാനി താനി സ്വയമവിതുമധി -
ഷ്ഠായ ഹാർദഃ പ്രഭുസ്സൻ
ദ്വാരൈരഭ്യന്തരേ ച ദ്വയയുതനവഭിഃ
വർഷ്മണോ നിർമിതസ്യ ॥ **13.1** ॥

ദൃഢബന്ധനസ്യ മൂർധദ്വാരം ചോദ്ഘാടയന്നസ്താൻ ।
പരമപദവർത്മ നേതും സങ്കൽപിതവാൻ ഹി കരുണാലുഃ ॥ **13.2** ॥

സാർധം ബ്രഹ്മപുരേശജീവവപുഷാ
സർവജ്ഞഹാർദേന യേ
ബന്ധാത് ബ്രഹ്മപുരാത് തദീയകൃപയാ
പ്രസ്ഥാപിതാ ദേഹിനഃ ।
ഏതാം സാദരം അർചിരാദിവിബുധൈ -

ർമായാം സമുത്താരിതാഃ
മുക്തിസ്ഥാ ന പുനർഭവാഘനിലയാ -
വർതാപഗാവർതിനഃ ॥ **14** ॥

മോക്ഷം ചോപേക്ഷ്യ പൂർവം വയമിഹ വിബുധ -
സ്ത്രീകടാക്ഷം വിനാന്യത്
ശസ്തം നോ മീനകേതോർധനുരപി ന വിനാ
തത്തനൂഭിഃ പരം സ്യാത് ।
പീയൂഷം ദേവയോഷിൻമധുരവചനതോ
നാന്യദിത്യേവ മത്യാ
വ്യാമോഹം പ്രാപ്തവന്തസ്തമഖിലമസഹം
പ്രാജഹാമാതിശുദ്ധാഃ ॥ **15.1** ॥

സംഭേദോ ജലധിർന ചാപര ഇതീ -
വേഹ ബ്രുവാണൈർജനൈഃ
കാർയം ചൈവ ഹി കാരണം ത്വിതി വദ -
ദ്ഭിർദർശിതാനധ്വനഃ ।
സർവാനർഹപഥോഽപി തേരിമ വയം
കിഞ്ച പ്രശസ്തം പദം
ഗന്തും സത്പഥമീക്ഷിഷീമഹി പരം
ചാനന്ദിനോഽഭൂമ ച ॥ **15.2** ॥

തത്തത്സംസ്കൃതിഭിർദൃഢൈർഭവരതൈ -
രൻയൈരുപായൈഃ പദം
കിം വാഽദ്യാവധി സാധിതം ഹ്യജപദാ -
ദ്യേതത് കിയത്കാലികം ।
നിർദുഃ ഖാത്മഭരാർപണേന തുലസീ -
മൗലേരഘോൻമൂലിനഃ

ഭോഗ്യേനോത്തമവർത്മനാപ്യമതുലം
ധ്യായേമ വിഷ്ണോഃ പദം ॥ **16** ॥

സ്രോതസ്വിൻയാമനാദിദ്വിവിധദുരിതരൂ -
പാപഗായാം പതിത്വാ
യാതേഷ്വസ്മാസ്വദൃഷ്ട്വാ നിജനിയതിവശാത്
ചഞ്ചലായാം സ്ഥിരായാം ।
മാധ്വീലിൺമാനിതേന്ദീവരസുമവിഹര -
ന്ത്യാം തഥൈവേന്ദിരായാം
രാജന്ത്യാം വൈജയന്ത്യാം മണിമയധനുരാ -
കാരവത്യാം ച സത്യാം ॥ **17.1** ॥

ആകാശേ പരമേ പ്രവർഷതി കൃപാം
പാഥോമുചീവാഗതാം
സ്വച്ഛാം താം വിരജാം വിലോക്യ ശിശിരാം
ശ്രീശസ്യ സങ്കൽപതഃ ।
സന്തീർയ്യാമൃതവാഹിനീം ത്വപുനരാ -
വൃത്ത്യാത്തപാരേക്ഷിണാം
മുക്തനാം ഗതിസത്ക്രിയാശ്ച വിശദീ -
കർതും ഹ്യഭൂമ ക്ഷമാഃ ॥ **16.2** ॥

യസ്യാശ്ലിഷ്ടോരസി ശ്രീരുപചിതസുമനാ -
സ്തസ്യ നഃ പുൺയഹേതോഃ
നിത്യാവാസപ്രധാനം നിരുപമമതിഭോ -
ഗ്യം ഗതാസ്സമ്മിലന്തഃ ।
മുക്തൈർനിത്യൈ രസജ്ഞാപരിചിതനിഗമാ -
ന്തസ്ഥസാമാനുഗാനം

സർവം ഛന്ദോനിബദ്ധം ദ്രവിഡകൃതിശുഭാ -
ശാസനം കീർതയാമ ॥ **18** ॥

ദുർവാരോരുപരാക്രമോരഗനിഗീ -
ർണോഽർകോ വിമുക്തോ യഥാ
മാലിൻയാക്തവിശോധിതാതിവിമലാ
മുക്താഽതിമൂൽയേവ ച ।
പാരാവാരവിപത്പരാഹതിമതീ
നൗകേവ പാരം ഗതാ
നിർമുക്തോ വനവഹിതാ പരിവൃതോ
ദന്തീവ സന്താപിതഃ ॥ **19.1** ॥

കാന്തേവാശ്ലിഷ്ടകാന്താ വശവിതുമവശം
ക്ലേശിതാപ്ത്യാഽഥ ഹൃഷ്ടാ
ബന്ധാദുഗ്രാദ്വിമുക്തോ ധരണിപതിസുതോ
ലബ്ധരാജ്യോ യഥാ വാ ।
ആത്മാനം ഛാദയന്തീം പ്രകൃതിമിഹ വിഹാ -
യൈവ ദേവാദിരൂപാം
ധാമ പ്രാപ്യാനുഭൂയോന്നതമതിസുഖദം
ചൈകതാം പ്രാപ്നവാമ ॥ **19.2** ॥

ഭൂമൗ മോഹം വിസൃജ്യ പ്രചകിതമനസോ -
ഽഥോ ഫലാൻയസ്ഥിരാണി
ത്യക്ത്വാ സമ്യക് വിമുക്തിപ്രദ ഇഹ കമലാ -
ക്ഷാന്ന ചാൻയസ്സമർഥഃ ।
ഇത്യാലോച്യാതിഭീതാസ്തദുഭയപദപ -
ദ്മാശ്രിതാ ഉഗ്രബന്ധാത്

വിസ്രസ്താഃ പാരമാപ്പും പരമപദമിതാ
അർചിരാദ്യൈവ ഗത്യാ ॥ **20.1** ॥

തത്രാലോക്യാദ്ഭുതാനി ക്ഷിതിതലവിദിതാ -
ശ്ചർയരീത്യൈവ സർവാ -
ൺയാപ്തായം സാമ ഗാത്വാ പരമപദലസ -
ന്നിത്യമുക്തൈസ്സമം ച ॥
നാനാരാഗപ്രപഞ്ചാപരിചിതമധുരാ -
പൂർവരാഗൈകഗേയം
ഗായാമാനന്തകാലം ശുഭഭരിതസമാ -
ശാസനം മാധവസ്യ ॥ **20.2** ॥

ദുർവാരാഖിലദുഷ്കൃതേ വിഗലിതേ
പൂതാ വയം പ്രസ്ഥിതാഃ
മുക്തിം പ്രാപ്യ സമാശ്രയസ്യ കമലാ -
വക്ഷോവിഭൂഷാമണേഃ ।
ശ്രീനാഥസ്യ നിയോജിതാഃ കരുണയാ
സേവാരസാസ്വാദനേ
നത്വാ തുഷ്ടഹൃദശ്ച സദ്ഗുണനുതീ -
രുദ്ഗായ സന്നർത്യ ച ॥ **21.1** ॥

ആകർണ്യാശ്രുതപൂർവകർണമധുരം
ഗാനം ച സാമശ്രുതേഃ
ആകാലം ത്വതിദുർലഭേ പ്രവഹതി
സ്വാനന്ദ ഉദ്രോധസി ।
ഭക്തിം താം പരമാമവാപ്നുമ തഥാ -
നാവൃത്തസേവാപ്തയേ

മേദിൻയാം തു ലഭാമഹേ വിധിബലോ -
ത്കർഷാന്നിവാസം പരം ॥ **21.2** ॥

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഗുരുസ്സ്തുത്യന്താർയഃ പരമപദസോപാനമിതി യാഃ
ഹിതായ വ്യാതേനേ ദ്രവിഡഗിരി ഗാധാസ്സുമനസാം ।
വിപശ്ചിത് ഗോപാലോ വ്യവൃണുത ച കർണാടകഗിരാ
സുരോക്ത്യാ ച ശ്ലോകീചകര പരയാചാർയകൃപയാ ॥

॥ ഇതി പരമപദസോപാനം സമാപ്തം ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥